

Mokinių testavimas padėjo išvengti šimtų ligos židinių

Sveikatos saugos specialistai vieningi: jeigu norime mokyklose išlaikyti kontaktinį ugdymą, kai visuomenėje sparčiai plinta Covid-19 virusas, simptomų neturinčių vaikų testavimas mokyklose kartu su kitomis priemonėmis – patalpų vėdinimu, dezinfekavimu, srautų reguliavimu, atstumų laikymusi, kaukių dėvėjimu, rankų plovimu, - yra pats veiksmingiausias.

Tėvai gali labai daug prisidėti prie užkrato sustabdymo

Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazija, kurioje mokosi apie 800 mokinių, testuojasi itin aktyviai. Kiekvieną pirmadienį pagal grafiką kaupiniais testuojasi 86 proc. pradinių klasių mokinių, o vyresni mokiniai pirmadienio rytais testuojasi savikontrolės būdu, tam skiriama apie pusvalandį laiko. Testuojasi apie 70 proc. visų vyresnių klasių mokinių, be to, kai kurie yra pasiskiepiję arba persirgę.

Progimnazijos direktorė Lina Viršilienė visiškai tikra, kad testavimas padeda kuo greičiau identifikuoti atvejus ir sustabdyti viruso paplitimą.

„Patirties turime jau iš pernai metų, viskas pakankamai greitai ir efektyviai vyksta. Praeitą savaitę pas mus buvo „išsižiebę“ 8 kaupiniai, PGR testas pasitvirtino keturiems. Greitai išaiškinome, laiku sustabdėme, neuždarėme klasės, - pasakoja direktorė. – Pasiiekti nemažą testavimo apimtį padeda kalbėjimasis su tėvais, dėmesys kiekvienam, be to, priimam situaciją kaip neišvengiamą dabartinio gyvenimo dalį.

Mūsų bendruomenė socialiai aktyvi ir motyvuota. Vaikai testuodamiesi irgi patiria bendruomeniškumo jausmą, patys išmoksta atlikti testus, supranta, kam to reikia. Pirmadienių rytais, kai atliekamas testavimas, kiti, kurie nesitestuoja, pro stiklines duris stebi, ką veikia draugai, klausia, ką reiškia indikatoriai, irgi pradeda domėtis. Tai tampa normali mokyklos gyvenimo praktika“.

Tai, kad svarbus nuolatinis kontaktas su tėvais, patvirtina ir Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos Tėvų tarybos pirmininkas Arūnas Penkaitis.

„Tėvų yra visokių. Yra tikinčių mitais, yra pasitikinčių mokslu. Pagrindinis dalykas - tai komunikacija, atsakymas į visus klausimus, dalinimasis informacija, proceso visiškasis skaidrumas. Ir mitas, kad vaikai viruso neplatina. Pavasarių vaikų susirgimų buvo nedaug, bet dabartinė atmaina plinta labai greit. Jau pradėdam bėdų turėti ir testuodami, baisu pagalvoti, kas būtų, jeigu nesitestuotume. Virusas plinta ir tarp vaikų, vieną klasę jau išvedėme į nuotolinį ugdymą. O pernai

turėjom iškritusius ne tik klases, bet ir tėvus, ir senelius. Lenkiu galvą prieš mokytojus, kurie padeda testuoti, tam skirdami dalį pamokos laiko. Kai kurie vaikai patys išmoko, bet vis tiek reikia pildyti lenteles, prižiūrėti procesą“, - sakė A. Penkaitis.

Mokinių tėvai gali patys labai prisidėti prie viruso plitimo sustabdymo. Ką tėvai turi padaryti? Tik padėti parašą ant sutikimo testuoti vaiką.

Vilniaus visuomenės sveikatos biuro Bendrojo ugdymo įstaigų visuomenės sveikatos priežiūros skyriaus vedėja Aurelija Šiautkūlienė informavo, kad Vilniuje tiriant kaupinių metodu šiais mokslo metais išaiškinta jau 418 vaikų, kurie sirgo besimptomė forma. „Nejausdami jokių simptomų, jie užkratą parneša ir namo. Tėvus raginu visada klausti, jeigu kas neaišku. Ar tie pagaliukai yra primirkę chemikalų? Ne, tikrai taip nėra. Testuojamas vaikas neturi jokio kontakto su skysčiais, kurie jam gali pakenkti, tai sterilus tamponėlis, sveikatai jokios įtakos nedaro“, - patikina A. Šiautkūlienė.

Svarbūs tėvams kylantys klausimai

Vienas iš jų - ar vaikai negali testuotis namuose ir atnešti rezultatų į mokyklą? „Sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatyta, kad mokykla gali rinktis: testuoti kaupiniais ar greitaisiais antigenų testais. Greitieji antigenų testai pateikiami ir mokyklai kaip valstybės parama, juos taip pat galima nusipirkti ir vaistinėse. Žinoma, galime ugdyti ir pasitikėjimo kultūrą, tikintis, kad testai bus teisingai atlikti ir užfiksuoti, bet nebegalėsime užtikrinti tokio kiekio testų tiekimo, kaip kad dabar į mokyklas. Pasaulinė praktika visgi parodė, kad efektyviausia testuoti mokyklose. Suprantame joms tenkantį krūvį, tikrai esame labai dėkingi švietimo įstaigų vadovams ir mokytojams“, - paaiškina Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos saugos skyriaus vedėja Rita Sketerskienė.

Kaip sako sveikatos saugos specialistai, kaupinių tyrimas nėra diagnostinis testas, tai tik ženklas, kad yra galimai sergančių vaikų. Tuomet reikia atlikti PGR testą mobiliajame punkte.

Ar reikia testuotis persirgusiems ir skiepytiems vaikams? Jų testuoti nėra tikslinga. Kaip paaiškina Aurelija Šiautkūlienė, jei vaikas persirgęs, 90 dienų testuoti nerekomenduojama, nes testas ar kaupinys gali būti klaidingai teigiamas.

Jeigu vaikui būnant namie paaiškėja teigiamas atsakymas, ar tėvai turi pranešti mokyklai? Ar nenusižengiama konfidencialumui?

Kaip sako L. Viršilienė, mokyklai labai padeda, kai tėvai greitai praneša, kad jų vaikui nustatytas teigiamas PGR testas. Tokiu atveju ir mokykloje greičiau imamasi atitinkamų priemonių. Be to, kiekviena mokykla yra pasitvirtinusi tvarką, kaip ir kas turi informuoti, jeigu vaikas neateina į mokyklą.

Sveikatos saugos specialistai primena ir prašo - jeigu vaikas karščiuoja, kosi ar turi panašių peršalimo simptomų, neveskime jo į mokyklą, užregistruokime ir patikrinkime, ar tai nėra Covid-19 liga.

Ką daryti, kai mokinys nesitestuoja ir klasėje nedėvi kaukės?

Ministerijos kancleris J. Lukošius pažymi, kaukės nedėvėjimas turi būti pagrįstas ne emocija, bet gydytojų išvada, ir reikia ieškoti sprendimo, nes vaikas nėra kaltas, kad negali dėvėti kaukės.

„Jeigu vaikas dėl lėtinės ligos negali testuotis, dėvėti kaukės, turime ir kitas priemones – laikomės 2 metrų atstumo, vėdiname klasę, dezinfekuojame aplinką, plauname rankas“, - nuramina R. Sketerskienė.

Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijoje atsiranda mokinių, kurie kartais nori paprieštarauti tvarkai nenešiodami kaukės ar tiesiog ją pamiršta. Kaip pasakoja mokyklos vadovė L. Viršilienė, mokykla visad turi papildomų kaukių, o keletas vaikų dėvi skydelius.

Testavimas padės vaikus išlaikyti mokyklose

Ar mokyklos toliau tęs kontaktinį ugdymą? Atsakymas, kaip dar niekada iki šiol, priklauso nuo kiekvieno mokinio, nuo kiekvieno tėvo, visuomenės nario elgsenos. „Esu įsipareigojusi vaikams ir šeimoms. Labai svarbu, kad per šiuos pasaulį užgriuvusius iššūkius, vaikai neprarastų savo galimybių. Jie turi turėti galimybę žaisti stadione, groti instrumentu, važiuoti į ekskursiją, - patirti viską, ką turi patirti vaikas. Labai kviečiu visus pažiūrėti į perspektyvą, laikyti prioritetu vaiko ateitį ir suteikti galimybę jam užaugti“, - ragina Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos direktorė L. Viršilienė.

„Nors testuojasi apie 45 proc. Lietuvos mokinių, visgi testavimo apimtys galėtų būti didesnės, testavimas turėtų apimti bent pusę kiekvienos klasės mokinių. Labai raginame tėvus, kad jie leistų vaikams mokyklose testuotis. Tai padės išsaugoti vaikus klasėse“, - sako Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kancleris J. Lukošius.